

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

MEHMET ENCU VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: : 2014/11864

Karar Tarihi : 24/2/2016

- Başkan** : Engin YILDIRIM
Üyeler : Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Recep KÖMÜRCÜ
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
- Raportör** : Murat ŞEN
Başvurucular : 1. Mehmet ENCU
2. Selahattin ENCU
3. Hediye ENCU
4. Abdurahman ÜREK
5. Ahmet ENCÜ
6. Tahir ENCU
7. Cemal ENCU
8. Bahar ENCU
9. Şefik ENCU
10. Sait ENCÜ
11. Halime ENCU
12. Sehmi ENCU
13. Mesüt ENCU
14. Nazmi ENCU
15. İslam ENCU
16. Übeydullah ENCU
17. Abdullah ENCU
18. Reşit ANT
19. Halil ENCU
20. Zeki TOSUN
21. Osman ÜREK
22. Salih UYSAL
23. Hamit ENÇ
24. Kerem ENCU
25. Şahin ENCU
26. Fatma ENCU
27. Süleyman ENCU
28. Zeki ENCU
29. Mehmet Salih ENCU
30. Şemsettin ENCU
31. Hikmet ENCU

Vekilleri

32. Abdurrahman ENCU
33. Mehmet KAPLAN
34. Pakize KAPLAN
35. Abdulaziz ENCU
36. Sadık ALMA
37. Davut ENCU
38. Hacı ENCU
39. Hasan ÜREK
40. Servet ENCU

1. Av. Nuşirevan ELÇİ
2. Av. Meral Danış BEŞTAŞ
3. Av. M. Emin AKTAR
4. Av. Tahir ELÇİ
5. Av. Murat TİMUR
6. Av. Feridun TAŞ
7. Av. Ahmet SEVİM
8. Av. Ali ARTUK
9. Av. Pınar AKDEMİR
10. Av. Gürgün KADIRHAN
11. Av. İdris TANIŞ
12. Av. İlknur YOKUŞ TANIŞ
13. Av. Mesut GEREZ
14. Av. Murat KOÇ
15. Av. Turan ECE
16. Av. Fırat EPÖZDEMİR
17. Av. Ruşen SEYDAOĞLU AYYILDIZ
18. Av. Ruhşen MAHMUTOĞLU
19. Av. Hakan GÜNDÜZ
20. Av. Ebrü GÜNDAY
21. Av. Mazlum DİNÇ
22. Av. H. İbrahim VARGÜN
23. Av. Özcan ALGÜL
24. Av. Dönsel UMUCU
25. Av. Rıza KARAMAN
26. Av. Dilek KARAMAN
27. Av. M. Selahattin ESMER
28. Av. İmdat BALKOCA
29. Av. Sabit AKTAŞ
30. Av. Öztürk TÜRKDOĞAN
31. Av. Mensur IŞIK
32. Av. Faik Özgür EROL

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, Türk Silahlı Kuvvetlerince 28/12/2011 tarihinde Irak sınırları içinde bölücü terör örgütüne yönelik olarak düzenlenen hava hareketinin otuz dört kişinin ölümü, dört kişinin yaralanması ile sonuçlanmasının yaşam hakkı ve insan haysiyeti ile bağdaşmayan muamele yasağını ihlal ettiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 18/7/2014 tarihinde Anayasa Mahkemesine doğrudan yapılmıştır. Dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde belirlenen eksiklikler başvuru vekiline tebliğ edilmiştir.

3. Başvuru vekili eksikliklerin giderimi için öngörülen onbeş günlük kesin süreyi aşarak eksiklikleri tamamlamıştır.

4. İkinci Bölüm İkinci Komisyonunca 24/10/2014 tarihinde, kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından 18/11/2014 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına ve bir örneğinin görüş için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmesine karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Bakanlığa gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü 16/1/2015 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

7. Bakanlık tarafından sunulan görüş, 21/1/2015 tarihinde başvuru vekiline tebliğ edilmiştir. Başvurular, Bakanlığın görüşüne karşı beyanlarını 30/1/2015 tarihinde sunmuşlardır.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

9. 28/12/2011 tarihinde Şırnak ili Uludere ilçesinin güneyinde ve Irak sınırları içinde yer alan ve fiili olarak bölücü terör örgütünün kontrolünde olduğu iddia edilen bölgede İnsansız Hava Araçları (İHA) tarafından insan olduğu değerlendirilen bir grubun Türkiye sınırına doğru geldiği tespit edilmiştir.

10. Anılan tespit ve istihbarat raporları gözetilerek Türkiye sınırına doğru intikal halinde olan grubun bölücü terör örgütü mensupları olduğu değerlendirilip hava hareketi düzenlenmiştir.

11. Anılan hava hareketi sonucunda Şırnak ili Uludere ilçesi nüfusuna kayıtlı ve bölücü terör örgütü ile herhangi bir ilişkisi tespit edilemeyen ve başvuru yakınları olan Özcan Uysal, Seyithan Ene, Cemal Encu, Vedat Encu, Selim Encu, Selahattin Encu, Nadir Alma, Celal Encu, Bilal Encu, Şirvan Encu, Nevzat Encu, Salih Encu, Osman Kaplan, Mahsun Encu, Muhammet Encu, Hüsnü Encu, Savaş Encu, Erkan Encu, Cihan Encu, Fadıl Encu, Şerefettin Encu, Hamza Encu, Aslan Encu, Mehmet Ali Tosun, Zeydan Encu, Orhan Encu, Salih Ürek, Yüksel Ürek, Adem Ant, Hüseyin Encu, Bedran Encu, Serhat Encu, Şivan Encu, Selam Encü isimli kişiler hayatını kaybetmiştir. Ayrıca başvuru Servet Encu, Davut Encu, Hacı Encu ve Hasan Ürek olaydan yaralı olarak kurtulmuşlardır.

12. Olayla ilgili olarak, Diyarbakır 2. Hava Kuvveti Komutanlığı Askeri Savcılığı, 2. Ordu Komutanlığı Askeri Savcılığı ve en son Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca (Terörle Mücadele Kanunu'nun 10. maddesi gereğince yetkili) başlatılan soruşturmalar yetkisizlik ve görevsizlik kararlarına bağlanarak Genelkurmay Başkanlığı Askeri Savcılığına gönderilmiştir. Genelkurmay Başkanlığı Askeri Savcılığınca 2013/756 sayılı evrak kapsamında yapılan soruşturma sonunda Türk Silahlı Kuvvetleri personeli olan beş şüpheli hakkında 6/1/2014 tarihli ve E.2013/404, K.2014/1 sayılı kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiştir.

13. Başvurucular anılan karara itiraz etmiş, Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Mahkemesi 11/6/2014 tarihli ve K.2014/131 sayılı kararı ile itirazın kesin olarak reddine karar vermiştir.

14. Anılan kesin karar, 20/6/2014 tarihinde tebliğ edilmiştir.

15. Başvurucular 18/7/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

16. Anayasa Mahkemesine doğrudan yapılan başvuruda, dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde, başvuruda eksikliklerin bulunduğu tespit edilmiştir.

17. Belirlenen eksikliklerin giderilmesi amacıyla başvurularda onbeş günlük kesin süre verilerek bildirimde bulunulmuştur. Anılan bildirim, başvuru formunda tebligatların yapılacağı adres olarak gösterilen başvurularda vekili Av. Nuşirevan ELÇİ'ye 4/8/2014 tarihinde usulüne uygun olarak tebliğ edilmiştir.

18. Söz konusu bildirimden ilgili kısmı şöyledir:

"...

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün "Form ve Eklerinin Ön İncelemesi ve Eksiklikler" kenar başlıklı 66. maddesinde de; Bireysel Başvuru Bürosunca başvuru formlarının şekil şartlarını haiz olup olmadığı ve tespit edilen eksikliklerin süresinde tamamlanıp tamamlanmadığı yönünden inceleneceği belirtilmiş ve bu kapsamda tespit edilen eksikliklerin geçerli mazeret olmaksızın öngörülen sürelerde tamamlanmadığı hallerde başvurunun idari yönden reddine karar verileceği hükme bağlanmıştır.

Bu itibarla; aşağıda tespit edilen eksikliklerin tamamlanarak iş bu yazının tarafınıza tebliğ tarihinden itibaren onbeş (15) gün içinde adınız, soyadınız, T.C. kimlik numaranız ve yukarıda belirtilen bireysel başvuru numaranızı içeren bir dilekçe ile mahkemelere veya yurt dışı temsilciliklerine veya bizzat Anayasa Mahkemesine ibraz etmeniz gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen sürede geçerli bir mazeret olmaksızın tespit edilen eksikliklerin tamamlanmaması durumunda başvurunuz reddedilecektir. Ayrıca anılan yöntem dışında posta, faks, elektronik posta v.b. yollarla gönderilen belgeler kabul edilmeyerek kayda alınmayacaktır.

...

TESPİT EDİLEN EKSİKLİKLER

1. Başvuru formunun I/A Bölümünün usulüne uygun olarak doldurulmadığı, gerçek kişi başvuru/avukat kimlik bilgilerinin/T.C. kimlik numarasının/yazışma adresinin her bir başvuru için ayrı ayrı olarak ve uygun biçimde doldurulmadığı,

2. 06/01/2014 tarih ve E.2013/404, K.2014/1 sayılı ile Genelkurmay Başkanlığı Askeri Başsavcılığınca verilen "Kovuşturmaya Yer Omadığına Dair Kararın" aslı veya onaylı suretinin eklenmediği,

3. Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Mahkemesinin 11/06/2014 tarih ve K.2014/131 Mü. numaralı kararının ve bu kararın tebliğine ilişkin tebliğ alındısının asıl veya onaylı suretlerinin eklenmediği,

4. Başvuru konusu ile ilgili olarak kanunda öngörülmüş idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının tüketilmesi sonucu verilen nihai kararın ve bu kararın tebliğine ilişkin tebliğ alındısının asıl veya onaylı suretlerinin eklenmediği, nihai kararın öğrenme tarihine ilişkin ilgili belgenin

eklenmediği,

5. Başvuruculardan Cemal ENCÜ, Selahattin ENCÜ, Halime ENCÜ, Übeydullah ENCÜ, Bahar ENCÜ, Mehmet KAPLAN, Haşan ÜREK, Fatma ENCÜ, Servet ENCÜ, Davut ENCÜ ve Hacı ENCÜ isimli şahısların başvuru formunda isimlerinin yazılı oldukları; ancak isimleri sayılan bu başvurucular ile vekili arasında vekil - müvekkil ilişkisini gösteren ve noter tarafından onaylı, baro pulu yapıştırılmış ve harçlandırılmış bir vekaletnamenin eklenmediği,

6. İhlal iddiasına ve Maddi tazminat talebine dayanak teşkil eden belgelerin aslı ya da onaylı örneklerinin eklenmediği tespit edilmiştir."

19. Başvurucular vekili, belirlenen eksiklikleri verilen kesin süre içinde en geç 19/8/2014 tarihine kadar gidermesi gerekirken 21/8/2014 tarihinde gidermiştir. Başvurucular vekili, anılan dilekçede, eksiklerin süresinde giderilmemesi ile ilgili herhangi bir mazeret belirtmemiştir.

20. Öte yandan başvurucular vekili anılan eksikliklerin giderilmesine ilişkin cevabından yaklaşık bir ay sonra 23/9/2014 tarihinde Cizre Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla sunduğu dilekçede, eksikliklerin geç bildirildiğini, eksik hususların tamamlandığı sırada mazeretinin sehven gönderilemediğini ifade etmiştir. Başvurucular vekili sağlık mazeretinin bulunduğunu ve vekaletnamesini ibraz edemediği başvurucular açısından güvenlik durumu nedeni ile eksiklikleri süresinde gideremediğini belirterek mazeretinin kabulünü talep etmiştir.

21. Başvurucular vekilinin anılan dilekçesine ek olarak sunduğu 18/8/2014 tarihli Cizre 3 Nolu Aile Sağlığı Merkezi Sağlık Raporunda başvurucular vekilinin yapılan muayenesinde "akut nazofaranjit+miyalji" tanısı yapılmış olup beş gün istirahati uygun görülmüştür. Bununla birlikte başvurucular vekili, başvurucuların güvenlik durumuna ilişkin olarak herhangi bir açıklamada bulunmamıştır.

B. İlgili Hukuk

22. 6/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 24., 30., 81., 82., 86. ve 87. maddeleri, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 171. ve 173. maddeleri ile 271. maddesinin (4) numaralı fıkrası, 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu'nun 107., 109., 202. ve 204. maddeleri.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

23. Mahkemenin 24/2/2016 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucuların İddiaları

24. Başvurucular, 28/12/2011 tarihinde gerçekleşen ve başvurucuların bir kısmının birinci derece akrabaları olan otuz dört kişinin ölümü ile bir kısmının yaralanmasıyla sonuçlanan olayda; Devletin, kasten öldürmeme ve orantısız güç kullanmamaya ilişkin negatif yükümlülüğünü yerine getirmedeğini, olaydan sonra yaralanan kişilerin yaşama döndürülmesi ile ilgili olarak da hiçbir çaba göstermeyip adı geçenleri ölüme terk ettiğini, olaydan iki yıl yedi ay sonra kovuşturmayaya yer olmadığına karar vererek etkili bir soruşturma yapmadığını, olaydan hemen sonra ve halen yaşanan travma, üzüntü ve duygusal çöküntüye kayıtsız kalması nedeniyle insanlık dışı muameleye maruz bırakıldıklarını iddia ederek, Anayasa'nın 17. maddesinde

düzenlenen yaşam haklarının ve insan haysiyeti ile bağdaşmayan muamele yasağının ihlal edildiğini ileri sürmüşler, başvurularının duruşmalı incelenerek, en üst düzeyde bulunan Devlet yetkililerinin resmi olarak özür dilemeleri, kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararın kaldırılarak, olayla ilgili yargılama yapılabilmesi için dosyanın ilgili mahkemesine gönderilmesi ile maddi ve manevi tazminata karar verilmesi talebinde bulunmuşlardır.

25. Öte yandan başvurucuların vekili 23/9/2014 tarihli dilekçesinde eksiklikleri süresinde tamamlamadığını belirterek mazeretinin kabul edilmesini talep etmiştir.

B. Değerlendirme

26. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "*Bireysel başvuru usulü*" kenar başlıklı 47. maddesinin (1), (5) ve (6) numaralı fıkraları şöyledir:

"(1) Bireysel başvurular, bu Kanunda ve İhtüzükte belirtilen şartlara uygun olarak doğrudan ya da mahkemeler veya yurt dışı temsilcilikler vasıtasıyla yapılabilir. Başvurunun diğer yollarla kabulüne ilişkin usul ve esaslar İhtüzükle düzenlenir.

...

(5) Bireysel başvurunun, başvuru yollarının tüketildiği tarihten; başvuru yolu öngörülmemişse ihlâlin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerekir. Haklı bir mazereti nedeniyle süresi içinde başvuramayanlar, mazeretin kalktığı tarihten itibaren onbeş gün içinde ve mazeretlerini belgeleyen delillerle birlikte başvurabilirler. Mahkeme, öncelikle başvurunun mazeretinin geçerli görülüp görülmediğini inceleyerek talebi kabul veya reddeder.

(6) Başvuru evrakında herhangi bir eksiklik bulunması hâlinde, Mahkeme yazı işleri tarafından eksikliğin giderilmesi için başvuru veya varsa vekiline onbeş günü geçmemek üzere bir süre verilir ve geçerli bir mazereti olmaksızın bu sürede eksikliğin tamamlanmaması durumunda başvurunun reddine karar verileceği bildirilir."

27. İhtüzük'ün "*Başvuru süresi ve mazeret*" kenar başlıklı 64. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"(2) Başvurucu mücbir sebep veya ağır hastalık gibi haklı bir mazereti nedeniyle süresi içinde başvurusunu yapamadığı takdirde, mazeretinin kalktığı tarihten itibaren onbeş gün içinde ve mazeretini belgeleyen delillerle birlikte başvurabilir. Komisyonlar raportörlüğüne mazeretin kabulünün gerekip gerekmediği yönünde karar taslağı hazırlanır. Komisyon, öncelikle başvurunun mazeretinin geçerli görülüp görülmediğini inceleyerek mazereti kabul veya reddeder."

28. İhtüzük'ün "*Form ve Eklerinin Ön İncelemesi ve Eksiklikler*" kenar başlıklı 66. maddesi şöyledir:

"(1) Bireysel Başvuru Bürosu gelen başvuruları şekli eksiklikler bulunup bulunmadığı yönünden inceler. Başvuru formunda veya eklerinde herhangi bir eksiklik tespit edilmesinde hâlinde, bunların tamamlattırılması için başvuruçuya, varsa avukatına veya kanuni temsilcisine onbeş günü geçmemek üzere kesin bir süre verilir.

(2) Eksikliklerin tamamlanmasına dair yazıda başvurucuya geçerli bir mazereti olmaksızın verilen kesin sürede eksiklikleri tamamlamadığı takdirde başvurusunun reddine karar verileceği bildirilir.

(3) Başvurunun; süresinde yapılmadığı, 59 uncu ve 60 uncu maddelerdeki şekil şartlarına uygun olmadığı ve tespit edilen eksikliklerin verilen kesin sürelerde tamamlanmadığı hâllerde Komisyonlar Başraportörü tarafından reddine karar verilir ve başvurucuya tebliğ edilir. Bu karara tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde Komisyona itiraz edilebilir. Bu konuda Komisyonların verdiği kararlar kesindir."

29. Başvurucular, 6216 sayılı Kanun'un 47. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca bireysel başvurularını Kanun'da ve İÇTÜZÜK'te belirtilen düzenlemelere uygun olarak yapmak zorundadırlar.

30. 6216 sayılı Kanun'un 47. maddesinin (6) ve İÇTÜZÜK'ün 66. maddesinin (3) numaralı fıkralarında, başvuru evrakında herhangi bir eksiklik bulunması halinde bu eksikliğin giderilmesi için başvuru veya varsa vekiline onbeş günü geçmemek üzere bir süre verileceği ve geçerli bir mazereti olmaksızın bu sürede eksikliğin tamamlanmaması durumunda başvurunun reddine karar verileceği öngörülmüştür. Ayrıca İÇTÜZÜK'ün 66. maddesinin (2) numaralı fıkrasında da eksikliklerin tamamlanmasına dair yazıda başvurucuya, verilen kesin sürede eksiklikleri geçerli bir mazereti olmaksızın tamamlamadığı takdirde başvurusunun reddine karar verileceğinin bildirileceği ifade edilmiştir.

31. 6216 sayılı Kanun'un 47. maddesinin (6) numaralı fıkrası ve İÇTÜZÜK'ün 66. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca onbeş günlük kesin sürenin ancak başvuru "geçerli mazeret"i olması halinde aşılabileceği kabul edilmiştir. 6216 sayılı Kanun ve İÇTÜZÜK'te, geçerli mazeret bildirme yükümlülüğünün muhatabı olan kişinin başvuru olduğu ifade edilmekte ise de temsil veya vekâlet yoluyla yapılan başvurularda temsilci veya avukatın da geçerli mazeretlerinin dikkate alınması gerekmektedir. Temsilci veya avukatın geçerli mazeretinin dikkate alınmaması, başvuru süresinin kaçırılmasında hiçbir kusuru bulunmayan ve bu kişiler aracılığıyla bireysel başvuru yapan başvurucular açısından mahkemeye erişimi baştan engelleyebileceğinden hakkın, telafisi imkânsız biçimde kaybına neden olabilir (Ramazan Sönmez, B. No: 2013/6325, 15/4/2014, § 21).

32. Bu durumda temsilci veya avukat aracılığıyla yapılan bireysel başvurularda, bu kişilerin geçerli mazeretlerinin bulunması hâlinde mazeretin kalktığı tarihten itibaren onbeş gün içinde yapılan başvuruların süresinde yapılmış olduğunun, 6216 sayılı Kanun'un 47. maddesinin (5) numaralı fıkrası ile İÇTÜZÜK'ün 64. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca kabul edilmesi gerekir (Ramazan Sönmez, § 22).

33. Başvuru konusu olayda 21/7/2014 tarihli eksiklik bildiriminde, İÇTÜZÜK'ün 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca onbeş günlük kesin süre içinde geçerli bir mazeret olmaksızın tespit edilen eksikliklerin tamamlanmaması durumunda başvurunun reddedileceği hususu, usulüne uygun olarak başvurucular vekiline 4/8/2014 tarihinde tebliğ edilmiştir (§§ 17, 18). Başvurucular vekiline tebliğ edilen eksikliklerin en geç 19/8/2014 tarihinde tamamlanarak gönderilmesi gerekirken onbeş günlük kesin süreden sonra 21/8/2014 tarihinde Şırnak Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla Anayasa Mahkemesine gönderildiği anlaşılmıştır.

34. Somut olayda 21/7/2014 tarihli eksikliğin giderilmesi bildiriyle başvurucular vekiline, başvuru formunda başvurucuların temel bilgilerine yer verilmediği ve ayrıca başvuru evrakının kabul edilebilirlik kriterlerine uygun bir

başvuru olup olmadığının değerlendirilebilmesi için zorunlu başvuru yollarının tüketildiğine dair Askeri Savcılık ve Mahkeme kararları ile başvurunun süresinde yapılıp yapılmadığının tespiti için kararların öğrenme tarihlerinin başvuru formu ve eklerinde olmadığı bildirilmiş ve eksikliklerin giderilmesi istenilmiştir.

35. Başvurucular vekili, 21/8/2014 tarihli eksiklik giderim evrakında eksikliğin süresinde giderilmemesine yönelik herhangi bir mazeret bildirmemiştir. Öte yandan başvurucular vekili, 23/9/2014 tarihli dilekçesi ile ek beyanda bulunarak eksiklik gideriminin geç yapılmasına ilişkin mazeretini sehven gönderemediğini, kendisinin sağlık sorunları ve başvurucuların güvenlik durumunu mazeret olarak ileri sürmüş ve mazeretinin kabul edilmesini talep etmiştir (§ 20). Buna göre, başvurucular vekili bildirilen eksikleri süresinde tamamlamadığı gibi eksiklik giderimini neden süresinde yapamadığına ilişkin mazeret dilekçesini de yaklaşık bir ay sonra Mahkememize sunmuştur. Diğer taraftan başvurucular vekili kendisinin sağlık mazereti için Cizre 3 Nolu Aile Sağlığı Merkezinden alınan sağlık raporunu sunmakla birlikte mazeret olarak bildirdiği diğer husus olan güvenlik durumuna ilişkin herhangi bir açıklamada bulunmamıştır. Bu açıdan bakıldığında başvurunun, başvurucular vekili tarafından özenli bir şekilde takip edildiği söylenemez.

36. Eksiklik bildirimiminin süresinde tamamlanmaması halinde, bu durum, başvurunun usulüne uygun yapılıp yapılmadığı yönünden bireysel başvurunun her aşamasında resen gözetilmesi gereken bir husustur. Bu bağlamda eksikliklerin gideriminin süresinde yapılması başvurunun esastan incelenebilmesi için ön koşuldur.

37. Başvurucular vekili, sağlık mazeretine dayanak olarak 18/8/2014 tarihinden itibaren beş gün istirahatlı olduğuna dair Cizre 3 Nolu Aile Sağlığı Merkezi hekimi tarafından düzenlenmiş, üzerinde resmi evrak numarası bulunmayan sağlık raporu sunmuştur. Raporda başvurucular vekilinin "*akut nazofaranjit+miyalji*" rahatsızlığı nedeniyle beş günlük istirahatının uygun görüldüğü belirtilmiştir.

38. İchtüzük'ün 64. maddesinin ikinci fıkrasında süresinde yapılmayan başvurulara ilişkin olarak "*mücbir sebep*" veya "*ağır hastalık*" hali haklı mazeret olarak kabul edilmiştir. Bu bağlamda hangi hastalığın, ağır hastalık sayılacağı ve geçerli mazeret olarak kabul edileceğinin önceden belirlenmesi mümkün olmadığından Anayasa Mahkemesi, ileri sürülen mazeretin geçerli olup olmadığını her başvuruda, söz konusu hastalığın özelliklerini dikkate alarak değerlendirmektedir (benzer bir karar için bkz. *Yasin Yaman*, B. No: 2012/1075, 12/2/2013, § 21). Anayasa Mahkemesi, mazeret ileri süren başvuru veya vekilinin hastalığının, başvuru yapmaya veya eksiklik bildirimine cevap vermeye engel teşkil edecek nitelikte ağır olduğunun raporundan anlaşılması gerektiğini kabul etmektedir (*Turgut Kaya ve diğerleri*, B. No: 2013/5859, 19/11/2015, §§ 35-39; *Ramazan Sönmez*, §§ 26-28).

39. Somut olayda başvurucular vekili hakkında düzenlenen raporda, "*akut nazofaranjit+miyalji*" rahatsızlığı tanısı konulduğu ve beş günlük istirahatın uygun görüldüğü belirtilmiş olmakla birlikte hastalığın eksiklik bildirimine cevap vermeye engel teşkil edecek nitelikte ağır olduğu anlaşılmamaktadır. Raporda başvurucular vekilinin hastane veya sağlık kuruluşunda yatarak tedavi edilmesi gerekliliğine ilişkin bir belirleme yapılmadığı gibi başvurucular vekili, bu hastalığı nedeniyle yatarak tedavi gördüğüne ilişkin bilgi ve/veya belge de sunmamış, hatta bu yönde bir iddiada da bulunmamıştır (aynı yönde kararlar için bkz. *Turgut Kaya ve diğerleri*, § 38-39; *Ramazan Sönmez*, § 27). Dolayısıyla başvurucular vekilinin rahatsızlığının İchtüzük'ün 64. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ağır bir hastalık kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir. Kaldı ki başvurucuların, mazeret beyan eden vekili

dişında başvuru formunda vekil olarak imzası bulunan otuzbir avukatının olduğu da göz önünde bulundurulmalıdır.

40. Açıklanan nedenlerle başvuru vekilinin, eksiklik bildirimimin tebliğ edildiği tarihten itibaren onbeş günlük kesin sürede geçerli bir mazeret olmaksızın başvurunun incelenmesi için gerekli ve temel nitelikteki eksik belgeleri (§ 18) sunmadığı anlaşıldığından başvurunun reddine karar verilmesi gerekir. Osman Alifeyyaz PAKSÜT bu görüşe katılmamıştır.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Geçerli mazeret olmaksızın eksikliğin süresinde giderilmemesi nedeniyle başvurunun REDDİNE,

B. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde bırakılmasına,

24/2/2016 tarihinde Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Başvuru Numarası: : 2014/11864

Karar Tarihi : 24/2/2016

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Başvuru, Mehmet ENCU ve diğerleri (toplam 40 başvuru) tarafından, 28/12/2011 tarihinde Şırnak İli Uludere İlçesinin güneyinde ve Irak sınırları içinde başvuru yakınları olan 34 vatandaşımızın terörist sanılarak Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından bombalanmak suretiyle öldürülmesi, 4 vatandaşımızın da yaralanması olayından dolayı etkili soruşturma yapılmaması, olaydan sonra da mağdurların (ölenlerin yakınlarının) yaşadığı travma ve üzüntüye kamu otoriteleri tarafından kayıtsız kalınmasının Anayasanın 17. maddesinde yer alan yaşam hakkının ve insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağının ihlalini oluşturduğu iddiasıyla yapılmıştır.

2. Olayla ilgili olarak Genelkurmay Başkanlığı Askeri Savcılığınca 2013/756 numara ile başlatılan soruşturma, 6/1/2014 tarihli Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararı ile sonuçlanmış; Başvurucuların itirazı üzerine konuyu itiraz makamı sıfatıyla inceleyen Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Mahkemesinin 11/6/2014 tarihli ve 2014/131 sayılı müteferrik iş sayılı kararıyla, (Mahkeme Başkanının muhalefeti ve iki üyenin oyu ile) itiraz kesin olarak reddedilmiştir.

3. Olağan kanun yolları bu şekilde tüketilmiş olmakla, başvuru 30 günlük süresi içinde 18/7/2014 tarihinde Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuşlardır. Ancak başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi

sonucunda, başvuruda bazı eksikliklerin bulunduğu görülmüş ve bu hususlar, başvuru formunda tebligatların yapılacağı adres olarak gösterilen Av. Nuşirevan ELÇİ'ye 4/8/2014 tarihinde tebliğ edilmiştir.

5. Bu eksiklikler arasında:

-Bir kısım başvurucuların kimlik bilgilerinin ve adreslerinin ayrı ayrı ve tam olarak başvuru formunda belirtilmemesi,

-Genelkurmay Askeri Savcılığınca verilen Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararı'nın ve bu karara yapılan itirazı inceleyen Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin ret kararının ve bu karara ilişkin tebliğ alındısının asıl veya onaylı örneklerinin eklenmediği,

-Başvuruculardan bir kısmının noter onaylı ve baro pulu yapılandırılmış vekaletnamelerinin bulunmadığı

belirtilmiştir. Av. Nuşirevan ELÇİ'ye bu eksiklikleri gidermesi için 15 günlük kesin süre verilmiştir.

6. Başvurucular Avukatı, bu eksiklikleri tamamlamış ancak kendisine verilen kesin sürenin son günü olan 19/8/2014 gününü iki gün geçirerek, istenilen belgeleri 21/8/2014 günü Şırnak Asliye Hukuk Mahkemesi aracılığıyla teslim etmiştir. Başvurucular Avukatı bu gecikmenin nedeni hakkında belgelerin teslimi anında bir mazeret belirtmemekle birlikte, daha sonra 23/9/2014 tarihinde Cizre Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla bir dilekçe sunmuş ve, vekil olarak sağlık sorunları geçirdiğinden, bazı başvurucuların da güvenlik durumları nedeniyle eksikliklerin süresinde giderilemediğini belirtmiştir. Başvurucular Avukatı bu çerçevede Cizre 3 no.lu Aile Sağlığı Merkezi'nden aldığı, 18/8/2014 tarihinden itibaren beş gün istirahatlı olduğuna dair, tek hekim imzası ve kaşesini taşıyan sağlık raporunu ibraz etmiştir.

7. Anayasa Mahkemesinin İkinci Bölümü tarafından 24 Şubat 2016 günü yapılan toplantıda, dosyanın incelenebilmesi için gerekli ve temel nitelikteki belgelerin süresinde verilmediği ve geçerli bir mazeret de sunulmadığı gerekçesiyle başvurunun, diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin reddine OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

8. Başvurunun reddine ilişkin karara, sürenin geçirilmiş olmasının ve mazeretin kabulünün aşırı bir şekilcilikle incelenip incelenmediği noktasından tereddüt duyduğumdan, aşağıda ayrıntılı olarak açıklanacak gerekçelerle, katılmamaktayım.

9. Sürelere uymanın hukuk güvenliğinin bir gereği olduğu, sürelere uyulmaması nedeniyle hak kayıplarının veya başvuruların reddedilmesinin hak arama hürriyetine ve mahkemeye erişim hakkına aykırı olmadığı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ve Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihatlarıyla da kabul edilmiş olup, bir başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin yapılabilmesi için öncelikle süresinde yapılması, varsa eksikliklerin de yine yasalarla belirtilmiş ek süre içinde tamamlanması gerektiğinde şüphe bulunmamaktadır.

10. Öte yandan, aşırı derecede kısa sürelerin, makul olmayan bürokratik engellerin veya zaruri olmayan veya aşırı şekilci usuli gereksinimlerin ya da çok yüksek harçların, mahkemeye erişim hakkına getirilmiş ölçüsüz sınırlamalar olduğuna dair de çeşitli AYM ve AİHM kararları bulunmaktadır.

11. Mahkemeye erişim hakkının kullanılmasında usuli koşulların ve sürelerin, mahkeme önünde aranacak hakkın önemi ve ağırlığıyla orantılı olması, ağır ve karmaşık hak ihlalleri söz konusu olduğunda sürelerin daha uzun tutulması,

başvurucudan birtakım belgeler isteniyorsa bunların gerçekten önemli ve elzem olması gibi hakkaniyet gereği olan hususların gözetilmesi gerekir.

12. Başvurucu avukatından istenen ve iki gün gecikme ile tamamlanabilen belgeler yönünden aşağıdaki değerlendirmelerde bulunulmalıdır:

13. Kişilere ilişkin kimlik bilgileri ve baro pulu yapılandırılmış noter vekaletnamelerinin tamamlanması bu kişilerin yaşadığı yerler ve güvenlik durumu nedeniyle gerçekten de vakit alabilir. Ancak başvurucuların büyük bir bölümü yönünden bu hususlar ilk başvuru esnasında da zaten tamamdır ve bu kişiler yönünden başvurunun kabulüne engel yoktur.

14. Genelkurmay Başkanlığı Askeri Savcılığının KYOK kararı ve Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Mahkemesinin itirazın reddine ilişkin kararının aslı veya onaylı örnekleri, kuşkusuz, bu makamlardan temin edilebilir. Öte yandan, bu makamların askeri makamlar olduğu, işlemin Ağustos ayı içinde (4 Ağustos'ta başlayan onbeş günlük eksikleri giderme süresinin son günü olan 19 Ağustos'a kadar) yapılması gerektiği, Ağustos ayının silahlı kuvvetlerde tayin dönemi olması nedeniyle askeri mahkeme kalemlerinin çalışmalarında da gecikme ve aksamalar yaşanabileceği gözetildiğinde, bu belgelerin onaylı örneklerinin alınmasının diğer dönemlere veya diğer mahkemelere oranla daha fazla zaman alabileceği kabul edilmelidir. Nitekim başvuru dosyasına giren Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin örneğinin onay şerhinin 19/8/2014, yani 15 günlük eksik tamamlama süresinin son günü olduğu görülmektedir.

15. Öte yandan, başvuru, bu belgelerin tarih ve sayılarını ve kararın tebellüğü tarihini başvuru formunda tam ve doğru olarak bildirmiştir. Başvuru formunun içeriğinde esasen bu kararlara yollama yapılmakta ve olayların anlatımı da bunlara dayandırılmaktadır. Bu itibarla, belgelerin onaylı suretlerinin dosya içerisinde yer almamasının, bireysel başvuru incelemesi için "hayati" veya "olmazsa olmaz" nitelikte bir husus olduğu ileri sürülemez. Bu belgelerde yer alan iddia, anlatım ve kabullerin başvuru anlatımlarından farklı olduğu, ilgili kararlarda belirtilenlerin başvuru formu ile çeliştiği yolunda en küçük bir şüphe duyulması halinde Anayasa mahkemesi tarafından elektronik ortamda, saniiyeler içinde bu belgeler temin edilebilir.

16. Başvurucu avukatının sunduğu rapora gelince: Tek doktor tarafından verilen beş günlük istirahat raporudur. Anayasa Mahkemesinin içtihatlarında her ne kadar ağır hastalık veya yatarak istirahat verilmesi dışındaki nispeten hafif rahatsızlıkla geçerli mazeret olarak kabul edilmemekte ise de hangi mazeretin geçerli olacağı ilgili mevzuata göre Anayasa Mahkemesinin takdirinde olup, 6216 sayılı Kanun'da veya Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nde tek doktor tarafından verilen kısa süreli istirahat raporlarının geçerli mazeret kabul edilmesine engel bir hüküm de bulunmamaktadır. Halsizlik hissedilen veya ağrılar çeken bir avukatı müvekkilin hakkının kaybedilmemesi için mesaiye zorlamanın insan hakları yönünden bizatihi sorgulanabilir bir durum olduğuna da işaret etmek gerekir.

17. Otuzdört Türk vatandaşının kamu gücü tarafından yanarak ve parçalanarak ölümüne sebebiyet verildiği başvuru konusu olayda 34 kez yaşam hakkı ihlali ve buna bağlı insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele iddialarının son ulusal inceleme yeri Anayasa Mahkemesi olacaktır. Bu nedenle bu konuda işin esasının önemine binaen şekil şartlarının azami derecede esnek yorumlanmasının hakkaniyete daha uygun düşeceği, başvurucular avukatının nesnel koşullardan da kaynaklanmış olabilecek süre aşımının, getirdiği rapor olumlu değerlendirilerek geçerli mazeretten kaynaklandığının kabulü ile işin kabul edilebilirlik ve esas incelemesine geçilmesi gerekirdi.

18. İçeriği zaten bilinen ve çok kolay temin edilebilecek belgelerin tatil koşullarında, onaylı örnekleri getirtilmesinde çok katı usul kuralları uygulanması ve bu iş için verilen sürenin iki gün aşılması üzerine avukat tarafından sunulan raporun da kabul edilmemesinde, yaşam hakkının usuli boyutu, mahkemeye erişim hakkı yönünden ihlal edilmiş olabilecektir. Bu nedenle muhterem çoğunluğun düşüncesine ve kararına katılmıyorum.